

LISTĂ DE LUCRĂRI (selectiv)

I. VOLUME PUBLICATE

A. Volume de autor

B. Volume în colaborare

– *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova și Bucovina* (volumul introductiv), *Date despre localități și informatori*, București, Editura Academiei, 1987, 420 p.

– *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova și Bucovina*, vol. I (hărți și material necartografiat), București, Editura Academiei, 1987, XXXIV + 283 p.

– *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina. Texte dialectale*, vol. I, partea 1, Iași, Editura Academiei Române, 1993, XCI + 348 p.

– *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina. Texte dialectale*, vol. I, partea a 2-a, Iași, Editura Academiei Române, 1995, LXVIII + 350 p. (Premiul pentru cercetare al revistei „Cronica”).

– *Ancheta dialectală ca formă de comunicare*, Iași, Editura Academiei Române, 1997, 454 p.

– *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, vol. II, Iași, Editura Academiei Române, 1997, XXXVI + 306 p.

– *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, vol. III, *Prospect*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2005, XX + 46 p.; publicat, în același timp, și în format electronic, la adresa www.iit.tuiasi.ro/iit/editare_td/atlas/autori.html.

– *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, vol. III, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007, LXVII + 388 p.

– *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina*, vol. IV, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, LXX + 366 p. (coautor și coordonator; volum distins cu premiul „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al Academiei Române).

C. Ediții

Eugen Coșeriu, *Lingvistică din perspectivă spațială și antropologică. Trei studii*, Chișinău, Editura „Știința”, 1994, 182 p. (în colaborare cu acad. Silviu Berejan).

D. Principalele colaborări

– la *Dicționarul limbii române* (serie nouă), t. X, partea a II-a (1987), partea a III-a (1990) și partea a IV-a (1992), București, Editura Academiei Române.

– la *Dicționarul explicativ ilustrat al limbii române* (coord. Eugenia Dima), Chișinău, Editurile ARC și GUNIVAS, 2007 (Marele Premiu „Coresi” la Salonul Internațional de Carte SIC 2007).

– la *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Sinteză* (coord. N. Saramandu), București, Editura Academiei Române, vol. I, 2005; vol. II, 2012.

II. STUDII ȘI ARTICOLE

A. Dialectologie (română și generală), geografie lingvistică

– *Glosar regional. Regiunea Suceava (com. Zvoriștea)*, în LR, X, 1961, 3, p. 238–240.

– *Terminologia uneltelor agricole în limba română, pe baza ALR*, în SCȘt, XIII, 1962, 2, p. 167–208.

– *Elemente vechi și noi în terminologia treieratului în Moldova*, în SCȘt, XIV, 1963, 2, p. 245–281.

– *Neologismul în terminologia agricolă românească, pe baza ALR*, în AF, XV, 1964, p. 77–98.

– *Cuvinte vechi utilizate în graiuri ca nume ale mașinilor agricole*, în LR, XV, 1966, 1, p. 73–81.

– *Numele mașinilor agricole în graiurile limbii române, pe baza ALR. Creații pe teren românesc și împrumuturi din alte limbi, cu circulație locală*, în LR, XVI, 1967, 6, p. 499–512.

– *Din terminologia privitoare la pământ în graiurile din Moldova*, în CL, XIII, 1968, 2, p. 245–259.

– *Influența limbii literare asupra graiurilor populare românești. Premise*, în ALIL, XX, 1969, p. 117–131); variante: *L'influence de la langue littéraire sur les parlers populaires roumains. Prémises* în RLiR, t. 34, 1970, 135–136, p. 349–365); *Les conditions de l'influence de la langue littéraire sur les parlers populaires roumains*, în *Actele celui de al XII-lea Congres Internațional de Lingvistică și Filologie Romanică*, II, București, 1971, p. 421–429.

- *Africatele ȇ (ȇ) și ȑ (ȑ) în graiurile de tip moldovenesc și bănățean, pe baza ALR*, în ALIL, XXII, 1971, p. 5–26.
- *Adaptarea fonetică a neologismului în graiurile populare românești*, în ALIL, XXIII, 1972, p. 5–39.
- *Afonizarea finalei unor neologisme în graiurile populare românești (pe baza ALR)*, în SCL, XXIV, 1973, 1, p. 27–39).
- *Glesnă, prasnici, îndrăsni în vorbirea populară*, în SCL, XXVI, 1975, 4, p. 355–359.
- *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova și Bucovina. Probleme ale elaborării* (partea I în LR, XXV, 1976, 5, p. 547–558; partea a II-a în ALIL, XXV, 1976, p. 55–64).
- *Termes pour les formes de relief. Le rôle de la variable géographique*, în RLIR, t. 42, 1978, 167–168, p. 293–306.
- *Limbă literară și dialect în mediul școlar*, în LR, XXX, 1981, 3, p. 261–279; ca rezumat, republicat din inițiativa redacției, în *Studii de limbă, literatură și folclor*, V, Reșița, 2007, p. 223–225.
- *Fonetisme perceptibile și nonperceptibile pentru informator și rezultatele anchetei dialectale*, în SCL, XXXIII, 1982, 5, p. 375–386.
- *Tentația și rigorile criticii*, în LL, 1982, 1, p. 46–50.
- *Pe marginea unei monografii dialectale* (Radu Sp. Popescu, *Graiul gorjenilor de lângă munte*), în LL, 1982, 4, p. 459–467.
- *Rolul variabilei geografice: „lacul” de lângă puț*, în ALIL, XXIX, 1983–1984, A. Lingvistică, p. 139–174.
- *Cercetarea dialectologică și analiza stilistică în procesul de învățământ*, în LL, 1988, 2, p. 288–295.
- *Semnificația ariilor regionale ale unor elemente autohtone din vocabularul limbii române*, în vol. *Dialectologica*, București, 1989, p. 49–64.
- *Variabila geografică și variație semantică în răspunsurile din ancheta dialectală*, în LR, XXXVIII, 1989, 1, p. 17–29.
- *Importanța dialectologiei pentru lingvistica romanică și orientări în dialectologia românească*, în vol. *Iorgu Iordan – 100 de ani de la naștere*, Iași, Centrul de multiplicare al Universității „Al. I. Cuza”, 1990, p. 47–57.
- *La géographie linguistique en Roumanie au commencement des années '90*, în vol. *Atlanti linguistici italiani e romanzi. Esperienze a confronto*, Palermo, 1992, p. 213–229 (în colaborare cu acad. Marius Sala).
- *Probleme ale publicării și ipostaze ale utilizării textelor dialectale ca instrument de cercetare*, Cuvânt-înainte la *NALR – Moldova și Bucovina. Texte dialectale*, vol. I, partea 1, Iași, Editura Academiei Române, 1993, p. VII–XXXI.
- *Ancheta dialectală ca formă de interacțiune lingvistică uzuală*, în RLȘL, 1995, 6, p. 47–57.
- *Principii și metode în domeniul anchetei dialectale. Între tradiție și inovație* în RLȘL, 1996, 5, p. 64–74.

- *Gramatica în ancheta dialectală: între „concret” și „abstract”*, în RLȘL, 1997, 3, p. 133–143.
- *Texte dialectale, texte orale, etno- și sociotexte*, prefață la *NALR – Moldova și Bucovina, Texte dialectale*, vol. II, partea 1, București, Editura Academiei Române, 2002, p. 9–14.
- *Marius Sala: perspective ale dialectologiei*, în vol. *Marius Sala. Contemporanul lor, contemporanii lui*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 158–162.
- *Departamentul de dialectologie* [de la Institutul „A. Philippide”]: *Retrospectivă; proiecte în lucru*, în BPh, III, 2002, nr. 2, p. 2–8.
- *Variația diatopică a dacoromânei: exegeză românească și reflectare în lingvistica germană*, în vol. *Spațiul lingvistic și literar românesc din perspectiva integrării europene*, Iași, Editura Alfa, 2004, p. 235–263 (în colaborare cu Doina Hreapcă).
- *Variația lingvistică din perspectiva informatizării atlaselor lingvistice românești*, în vol. *Studia in honorem magistri Vasile Frățilă*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2005, p. 193–211 (în colaborare cu Doina Hreapcă); cf. și varianta în limba franceză, cu adaosuri, *La variation linguistique sous la perspective de l’informatisation des atlas régionaux roumains*, în RRL, LII, 2008, nr. 1–2, p. 87–103.
- *„Nomadismul” românilor: ariile binare și de tip „coridor” de pe hărțile atlaselor lingvistice românești*, în vol. *Limba română, limbă romanică. Omagiu acad. Marius Sala la împlinirea a 75 de ani*, București, Editura Academiei Române, 2007, p. 145–165 (în colaborare cu Doina Hreapcă).
- *Orientări în cercetarea dialectologică din centrul universitar Iași*, în PhJ, III, 2007, 1, p. 307–326.
- *Histoire des dialectes dans la Roumanie: la Roumanie du Sud-Est*, în vol. *Romanische Sprachgeschichte/ Histoire linguistique de la Roumanie. Ein internationales Handbuch zur Geschichte der romanischen Sprachen*, editat de Gerhard Ernst, Martin-Dietrich Glessgen, Christian Schmitt, Wolfgang Schweickard, vol. 3, Walter de Gruyter, Berlin – New York, 2009, p. 2459–2478 (în colaborare cu Doina Hreapcă).
- *De la atlasul lingvistic național la atlasele regionale: semnificația diferențelor*, în vol. *Studii de dialectologie, istoria limbii și onomastică. Omagiu Domnului Teofil Teaha*, București, Editura Academiei Române, 2011, p. 219–242 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu).
- *The Digitization of Oral and Written Corpora and the Analysis of discursive Spaces and Registers*, în vol. *Towards Multilingual Europe 2020: A Romanian Perspective*, București, Editura Academiei Române, 2013, p. 56–79 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu);

– *Parimia în oralitate și în textele „dialectale”*, în vol. „*Cuvinte potrivite*”. *Omagiu doamnei Maria Marin, la aniversare*, București, Editura Academiei Române, 2013, p. 180–209 (în colaborare cu Doina Hreapcă).

– *Dialectologia și pragmalingvistica*, în „*Analele Universității «Dunărea de Jos» din Galați*”, fasc. XXIV, anul VII, 2014, nr. 1–2 /11–12/, 2014, p. 26–38 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu).

– *Textele orale în registrul dialectal ca bază de date pentru exegeze lingvistice*, în vol. *Ion Coteanu – In memoriam*, redactori Gh. Chivu, Oana Uță Bărbulescu, Editura Universității din București, 2014, p. 119–136.

– *Lucrările românești de geografie lingvistică și Dicționarul limbii române al Academiei: oferta lexicografică a materialului necartografiat și problema „literarizării”*, în *ALIL*, LV, 2015, p. 19–72 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu).

– *Preluarea, adaptarea și literarizarea textelor orale în registrul dialectal în Dicționarul limbii române al Academiei*, în vol. *Lucrările celui de-al șaselea Simpozion Internațional de Lingvistică* (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 29–30 mai 2015), Maria Stanciu Istrate, Daniela Răuțu (ed.), București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2017, p. 191–218 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu).

Recenzii

– „*Limba română*”, nr. 1–6/1959, rubrica „Glosar regional”, în *SCȘt*, XI, 1960, 1, p. 152–155).

– *Materiale și cercetări dialectale*, I, București, Editura Academiei Române, 1960, în *SCȘt*, XII, 1961, 2, p. 289–294.

– Gheorghe Pop, *Elemente neologice în graiul maramureșean*, Cluj, Editura Dacia, 1971, în *LR*, XXII, 1973, 1, p. 72–82.

– A. Weijnen (sub redacția), *Atlas linguarum Europae. Introduction*, Van Gorcum & Comp., Assen, Pays Bas, 1975, în *ALIL*, XXVI, 1977–1978, p. 213–214.

– *Un atlas lingvistic al Banatului (NALR. Banat)*, I, București, Editura Academiei Române, 1980, în *Cr*, XV, 1980, 42, p. 3.

– *Etnolingvistică și psihologie populară (NALR. Oltenia)*, IV, București, Editura Academiei Române, 1980, în *L*, XXIV, 1981, 32, p. 1.

B. Istoria limbii, limbă literară, stilistică (etimologie, semantică; cultivarea limbii, limba și stilul scriitorilor)

– *Aspecte ale frazei lui Petru Maior*, în *SCȘt*, XIII, 1, 1962, p. 45–64.

– *Din istoricul folosirii cuvântului mașină în limba română*, în *LR*, XIII, 5, 1964, p. 453–462.

– *Observații pe marginea unor contribuții lexicologice*, în *LR*, XV, 6, 1966, p. 585–592.

- Rolul limbii române în cultura națională și necesitatea cultivării limbii în concepția lui A.D. Xenopol, în vol. *A.D. Xenopol. Studii privitoare la viața și opera sa*, București, Editura Academiei Române, 1972, p. 367–379.
- Etimologia multiplă a unor neologisme în graiurile populare românești, în *SCL*, XXIV, 6, 1973, p. 669–680.
- Sur le maintien de **fântână** (< lat. **fontana**) ‘source, quelle’ dans les parlers roumains, în *RRL*, XXX, 6, 1985, p. 539–542.
- Dr. **fântână** ‘puits, Brunnen’. Repere privind impunerea sensului în limba română literară, în *LR*, XXXV, 5, 1986, p. 413–426.
- „Litera nu are altă treabă decât să mă conducă pe cât se poate de iute [...] spre auz și înțeles” [Titu Maiorescu], în *RLȘL*, 2, 1992, p. 26–33.
- Caesar supra grammaticos?, în *LbR*, 1, 1994, p. 45–48.
- Avataruri ale unei etimologii populare: **un sul subțire** – **un cusur subțire**, în *BPh*, II, 3, 2001, p. 10–11.
- La Creangă și pornind de la Creangă. Note stilistice, în vol. *Omagiu Profesorului Vitalie Marin*, Chișinău, 2001, p. 193–203.
- Ștefan Cuciureanu: cultul Italiei, în vol. *80 anni di italianistica presso l’Università „Al.I. Cuza”, Iași. Atti del Simposio internazionale di Iași (12–13 maggio 2006)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006, p. 183–188.
- Reflexe lingvistice ale Marii Uniri, în vol. *Românii din afara granițelor Țării. 90 de ani de la întregirea Regatului României*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2008, p. 116–123.
- Un construct lexicografic: **zemos** ‘cucumis melo’, în *Lucrările celui de al doilea Simpozion Internațional de Lingvistică* (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 28–29 noiembrie 2008), Editura Universității din București, 2009, p. 57–73 (în colaborare cu Doina Hreapcă).
- Alexandru Philippide – Gustav Weigand: ipostaze, în *PhJ*, V, 1 (9), 2009, p. 7–42.
- Etimologia unităților frazeologice în dicționarele limbii române, în *AUG*, fasc. XXIV, anul II, I (2), vol. *Lexic comun/Lexic specializat*, Editura Europlus, Galați, 2009, p. 65–76.
- Împrumutul neologic românesc **bursă** din perspectiva limbilor funcționale, în *AUG*, fasc. XXIV, an III, 1 (3), 2009, volum omagial Angela Bidu-Vrânceanu, p. 51–65 (în colaborare cu Doina Hreapcă).
- Universalii lingvistice și frazeologie în dicționare, în *Lucrările celui de al treilea Simpozion Internațional de Lingvistică* (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, 20–21 noiembrie 2009), Editura Universității din București, 2010, p. 199–212.
- Coseriu restitutus, în *ALIL*, LI, 2011, număr special *Eugeniu Coșeriu – 90 de ani de la naștere*, p. 43–61.
- Semnificațiile rom. **bursă** și ipostaza **birjă** a acestui neologism, în vol. *Bătrânul înțelept de la Pylos. Volum omagial dedicat lui Andrei Avram la optzeci de ani*, București, Editura Academiei Române, 2012, p. 69–76.

– *Dacă ne-am teme de experiența Appendix Probi...*, prefață la Ioan Dănilă, *Româna corectă, prin întrebări, răspunsuri și comentarii*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2014, p. 5–14.

– *Iorgu Jordan: direcții de cercetare în lingvistica românească*, în ALIL, LVI, 2016, p. 33–50.

[M. Eminescu]

– „*Această parte netraductibilă a unei limbi...*”, în CvL, 11, 1980, p. 2, 15.

– „*Privitor ca la teatru...*”, în CvL, 1, 1986, p. 7.

– *Contextul paremiologic în publicistica eminesciană*, în LbR, 2, 1991, p. 92–97.

[Marin Preda]

– *Antimimetismul lingvistic al lui Moromete*, în Cr, XVI, 24, 1981, p. 8.

– *Marin Preda: expresia lingvistică a fascinației orașului*, în CvL, 8, 1981, p. 12.

– *Marin Preda: forma și semnificația neologismului*, în Cr, XVII, 18, 1982, p. 5.

– *Oameni și locuri la Marin Preda*, în RL, XV, 20, 1982, p. 8.

– „*Socoteala ciobanului e achitată*”, în CvL, 8, 1982, p. 6.

– *Un motiv din „Povestea vorbii”*, în CvL, 32, 1982, p. 1, 7.

– *Pre-texte antonpannești la Marin Preda: O adunare liniștită*, în ALIL, XXIX, 1983–1984, B. Istorie literară, p. 93–106.

– *Marin Preda: în căutarea semnificațiilor originare*, în CvL, 7, 1984, p. 5.

– *Moromeții: momentul psihologic al parimiei și statutul personajelor*, în vol. *Profesorul Gavril Istrate la 70 de ani*, Iași, Centrul de multiplicare al Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1984, p. 151–167.

– *Marin Preda: jocul periculos cu fetișurile și cuvintele fetișizate*, în Cr, XXV, 1990, 21, p. 8.

– *Marin Preda în perspectiva temei «rurale»*, în LbR, 1992, 4, p. 75–82.

[Nichita Stănescu]

– *Necuvinte din arta dezgrăirii*, în Cr, XXXII, 1, 1997, p. 12.

[Constantin Ciopraga]

– „*Revanșa*” *exegetului prin arta cuvântului*, în RLȘL, 4, 1996, p. 97–103.

– *Substanța și vraja cuvintelor*, în ALIL, t. XLIX–L, 2009–2010, p. 222–226.

[Al. Andriescu]

– „*Să mai poți ceti psaltirea...*”, în *Al. Andriescu – 88*, volum îngrijit de Gabriela Haja, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, p. 79–86.

– *O înscenare: portret prin fabule*, în *ibidem*, p. 87–88.

Recenzii

- *Normele de scriere și de pronunție ale limbii române (Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, București, Editura Academiei Române, 1983), în „Flacăra Iașului”, XXXIX, nr. 11219, 2 noiembrie 1982, p. 2.
- *Dicționarul limbii române pentru elevi* (coord. Vasile Breban), București, Editura Didactică și Pedagogică, 1983, în LR, XXXIII, 6, 1984, p. 534–536.
- *Originea cuvintelor limbii române* (I. Coteanu, Marius Sala, *Etimologia și limba română*, București, Editura Academiei Române, 1987), în Cr, 9, 1988, p. 2.
- *Deutsch – rumänische Sprach- und Kulturbeziehungen im 19. Jahrhundert*, în ALIL, XXXIII, 1992–1993, p. 285–288.

C. Etnolingvistică, din perspectiva antropologiei culturale

- *Locuțiuni și expresii simple izolate din construcții bimembre: „cât ai zice pește”*, în LR, XXX, 1, 1981, p. 23–26.
- *CENTUM PUTEA: semnificația numelui stației de pe șoseaua militară romană Lederata–Tibiscum*, în AIIX, XXIV, 2, 1987, p. 89–107.
- *O distincție necesară: sensuri neologice ale cuvântului gresie*, în LR, XXXVII, 2, 1988, p. 107–117.
- *Semnificația originară a cuvântului gresie ca element autohton al vocabularului limbii române*, în LR, XXXVII, 1988; partea I: 3, p. 213–222; partea a II-a: 5, p. 429–443.
- *Numele traco-dacice de tipul Muca (Мовка), Moca- (Мокa-) raportate la cuvintele românești de substrat muc¹ – mugure*, în AIIX, partea I: XXV, 1, 1988, p. 391–408; partea a II-a: XXVI, 1, 1989, p. 421–430.
- *Valențe cognitive ale contextelor paremiologice*, în PD, IV, 1989, p. 15–18.
- *O problemă de etnoarheologie: „argeaua de țesut” în locuințe din secolele I–XI de pe teritoriul României*, în REF, t. 34, 4, 1989, p. 329–359.
- *Gli elementi autoctoni del vocabulario daco-romeno, una fonte per la conoscenza della civiltà geto-dacica*, în vol. *La civiltà dei Traci: tradizioni classiche e ricerche archeologiche moderne*, Roma, Nagard, 1989, p. 43–47.
- *Continuitate la Dunărea de Jos: cuvinte autohtone din vocabularul limbii române raportate la realități etnoarheologice*, în ST, t. 7, 1989, p. 447–451.
- *Cuvântul românesc gresie și semnificația magico-culturală a pietrei de ascuțit în perspectivă etnoarheologică*, în AM, XIII, 1990, p. 225–242.
- *Éléments autochtones relatifs aux rapports de parenté en tant que reflets du spécifique de la romanisation des Daco-Gètes*, în ST, t. 8, 1990, p. 241–244.
- *De la „cuvinte și lucruri” spre antropologie culturală*, în R, 9, 1990, p. 13.
- *Éléments autochtones du vocabulaire daco-roumain, source pur la connaissance de la civilisation géto-dace*, în TD, XI, 1–2, 1990, p. 209–223.

– *Permanences de la préhistoire: éléments de la civilisation géto-dace d'après des mots du vocabulaire autochtone de la langue roumaine*, în vol. *Temps et changements dans l'espace roumain* (ed. Al. Zub), Iași, Editura Academiei Române, 1991, p. 47–62.

– *Alecsandri și calendarul popular românesc*, în RLȘL, 3, 1991, p. 15–22.

– *Elemente autohtone ale vocabularului limbii române în „Anonymus Caransebesiensis”*: **argea** – **argelaș**, în vol. *STUDIA. Philosophia, Historia, Philologia*, I, Timișoara, 1992, p. 241–254; variantă în vol. *Din istoria Europei Romane*, Oradea, 1995, p. 335–345.

– *Etno- și sociotextele în sprijinul istoriei*, în M, IV, 15–16, 1993, p. 18–25.

– *Religie și limbă: reflexe ale necunoașterii și intoleranței*, în LbR, 3, 1994, p. 139–151; variantă: *Termeni românești pentru diferite confesiuni: între competență expresivă și alteritate negativă*, în RLȘL, 6, 1994, p. 36–48.

– *Comportement de recherche sur le lexique autochton du daco-roumain: vers une perspective d'anthropologie culturelle*, în TD, XVI, 1–2, 1995, p. 317–330.

Schimbarea și „agresarea” numelui ca manifestări de „tabù” lingvistic, în vol. *Limbaje și comunicare* [I], Iași, Editura Institutul European, 1995, p. 71–81.

Reflexe ale unor practici de magie homeopatică și de meteorologie empirică: „fluieră-vânt” și „a paște vânturile”, în RLȘL, 4, 1997, p. 57–61.

Das Bild des Deutschen bei den Rumänen. Regionale und gruppenspezifische Modelle und ihre Widerspiegelung in der rumänischen Sprache, în vol. *Kulturdialog und akzeptierte Vielfalt? Rumänien und rumänische Sprachgebiete nach 1918*, herausgegeben von Horst Förster und Horst Fassel, Jan Thorbecke Verlag, Stuttgart, 1999, p. 127–146; o primă variantă, *Germanul în mentalul rural românesc*, în vol. *Identitate – alteritate în spațiul cultural românesc* (ed. Al. Zub), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1996, p. 221–239.

Geasta cu trepădatele, în LR XLIX, 2000, 1 – volum omagial Theodor Hristea, p. 81–87.

Bani gheață, bani uscați, în FD, XIX, 2000 – volum omagial Andrei Avram, p. 117–122.

„Graiul pâinii” în lumina „lingvisticii integrale” coșeriene, în LbR, XIII, 4–5, 2003, p. 118–131; text publicat, sub titlul *Limba ca mărturie. Repere pentru o proiecție lingvistică a conceptului «la longue durée»*, și în vol. *Unitatea limbii române, cu privire specială la Basarabia și Bucovina*, Lucrările Sesiunii științifice organizate de Secția de Filologie și Literatură a Academiei Române (27 martie 2003), București, Editura Academiei Române, 2004, p. 49–77.

Bună ziua și-n casă!, cuvânt-înainte la vol. *Casa – semn al identității culturale* (ed. Ioan Dănilă, Doina Cmeciu), Bacău/Slănic-Moldova, Editura „Alma Mater”, 2006, p. 5–12.

Sentimentul de a fi acasă, în „Anuarul Muzeului Etnografic al Moldovei”, VII, 2007, p. 101–108.

D. Pragmatică lingvistică – comunicare jurnalistică

– *Discursul jurnalistic și discursul public din perspectivă ecolingvistică (radiografii)*, în *Comunicarea și schimbarea culturală*, coord. Monica Spiridon, București, Editura Ars Docendi, 2001, p. 40–77.

– *Textul jurnalistic: un teren experimental de ambiguitate*, în *Identitatea limbii și literaturii române în perspectiva globalizării*, vol. apărut sub egida Institutului de Filologie Română al Filialei Iași a Academiei Române, Iași, Editura Trinitas, 2002, p. 135–150.

– *O modalitate paradoxală de manifestare a apartenenței etnoculturale: «discursul repetat»*, în vol. *Limba și literatura română în spațiul etnocultural dacoromânesc și în diaspora*, apărut sub egida Institutului de Filologie Română al Filialei Iași a Academiei Române, Iași, Editura Trinitas, 2003, p. 163–178.

– *Repeated Discourse as a Means of „Contact” and Manipulation in Journalistic Discourse*, în vol. *La langue et les parlants/Language and its Users/Limba și vorbitorii*, edited by Tatiana Slama-Cazacu, București, Editura Arvin-Press, 2003, p. 217–237.

– *Limbaajul discursului electoral. Efecte speciale de Bacău în iunie 2004?*, în „Gazeta de Bacău”, I, 25, 2004, p. 12–13.

– *Limba ca mărturie. Repere pentru o proiecție lingvistică a conceptului «la longue durée»*, în vol. *Unitatea limbii române cu privire specială la Basarabia și Bucovina*, Lucrările Sesiunii științifice organizate de Secția de Filologie și Literatură, București, Editura Academiei Române, 2004, p. 49–77.

– *Dicton și slogan*, în *Omagiu profesorului și omului de știință Anatol Ciobanu*, vol. coordonat de Sabina Corniciuc, Chișinău, Editura CEP USM, 2004, p. 277–283; vezi și în LbR, 2004, nr. 12, p. 46–53.

– *„Radio șanț” și „Zvon-Press” ca markeri ai comuniunii fatice în satul global*, în *Stil și limbaj în mass-media din România*, vol. coordonat de Ilie Rad, Iași, Editura Polirom, 2007, p. 231–246.

– *Frământările de limbă din perspectiva „téchne rhetoriké”*, în *Limba română – Stadiul actual al cercetării*, vol. coordonat de Gabriela Pană Dindelegan, Editura Universității din București, 2007, p. 305–315.

– *Limba română: între așteptări și rezultate*, în [Academia Română – Filiala Iași], „Prelegeri academice”, VI, 2007, 6, p. 105–134 (în colaborare cu dr. Cristinel Munteanu).

– *Însemnări din perspectiva deontică a limbajului: aplicații pe discursul public*, în LbR, 2007, nr. 7–9, p. 113–123.

– *Credința în izbânda limbii române*, cuvânt-înainte la volumul *Retrospectivă necesară. Dialoguri* (editor Alexandru Bantoș), Chișinău, Casa Limbii Române, 2007, p. 7–21.

– *Distorsionarea semantică a neologismului și a dictonului cult în discursul public actual*, în volumul *Lexic comun/Lexic specializat*, Galați, University Press, 2008, p. 31–44.

- *Ideologizarea publică prin „noua limbă de lemn”*, în „Communication interculturelle et littérature”, nr. 2 (6), Galați, Editura Europlus, 2009, p. 236–253.
- *Eufemismul din perspectiva limbajelor funcționale*, în vol. *Lexic comun/ Lexic specializat*, Galați, Editura Europlus, 2, 2010, p. 79–101.
- *Aliniere europeană și derută terminologică autohtonă*, în „Communication interculturelle et littérature”, nr. 2 (10), vol. II, Galați, Editura Europlus, 2010, p. 220–230.
- *Eufemismul subversiv de legitimare*, în vol. *Limba română: ipostaze ale variației lingvistice, II. Pragmatică și stilistică*, ed. Rodica Zafiu et al., Editura Universității din București, 2011, p. 43–62.
- *Competența expresivă și „discursul repetat” în etno- și sociotexte: efecte ale „cunoașterii elocutionale” și ale „competenței idiomatice”*, în „Communication interculturelle et littérature”, nr. 2 (14), Galați, Editura Europlus, 2011, p. 165–188 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu).
- *Spații pragmatico-discursive ale generării idiotismelor: o înscenare caragialescă*, în vol. *Plurilingvism și intertextualitate. Stelian Dumistrăcel – 75*, număr special al revistei „Studii și cercetări științifice”, seria Filologie, revistă a Facultății de Litere, Universitatea „Vasile Alecsandri” din Bacău, 2012, p. 45–69.
- *Ne vom mai putea hrăni numai... românește?*, prefață la vol. Petronela Savin, *Universul din lingură. Despre terminologia alimentară românească*, Iași, Editura Institutul European, 2012, p. 9–11.
- *Bis repetita placent*, prefață la vol. Petronela Savin, *Romanian Phraseological Dictionary. The Onomasiological Field of Human Nourishment*, Iași, Editura Institutul European, 2012, p. 9–11.
- *Barrières linguistiques, notamment au niveau terminologique, dans des domaines de communication à grand impact socio-culturel. Approche pragmatolinguistique*, în vol. *La formation en terminologie, Actes de la Conférence Internationale de Bucarest (3–4 novembre 2011)*, București, Editura ASE, 2013, p. 392–410 (în colaborare cu Dan Stoica și Irina Dumistrăcel).
- *Database on the Medicopharmaceutical Terminology [MPHT] in Various Discursive Spaces: Elaboration-Related Issues*, în vol. *Proceedings of the 9th International Conference „Linguistic Resources and Tools for Processing the Romanian Language”* (Miclăușeni, 16–17 May 2013), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2013, p. 13–34 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu).
- *Paliere terminologice din perspectiva barierelor lingvistice: încifrare și transparență în terminologia medico-farmaceutică*, în „Communication interculturelle et littérature”, nr. 1 (18), Iași, Editura Institutul European, 2012, p. 20–40 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu).
- *Variație diastratică și variație diafazică în comunicarea specializată: paliere terminologice. Spațiul pragmatico-discursiv al publicațiilor românești de instruire și educație medico-sanitară (II). Cu raportare la problematica evoluției*

limbii literare, în AUG, fascicula XXIV, anul VI, nr. 1–2 (9–10), 2013, *Lexic comun/Lexic specializat. Actele Conferinței Internaționale „Limba română în timp și spațiu”*, p. 32–59 (în colaborare cu Doina Hreapcă și Luminița Botoșineanu).

– Vasile Voiculescu: *spații pragmatico-discursive*, în vol. *In honorem Elvira Sorohan*, Iași, Editura Junimea, 2015, p. 190–211.

– *Comunicarea pe teme medico-farmaceutice: termeni de specialitate și discursuri*, în vol. *Omul de cuvânt. In honorem Gheorghe Chivu*, ed. Adina Chirilă, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, p. 202–218.

Recenzie

– Dan S. Stoica, *Comunicare publică. Relații publice*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, în „Biblos”, 16, 2004, p. 46.

III. PORTRERE, EVOCĂRI, NECROLOGURI

[Eugeniu Coșeriu]

– *Eugen Coșeriu: întrebările și promisiunile începutului*, în RLȘL, 5, 1992, p. 53–63.

– *O conștiință a lingvisticii*, raport la ceremonia conferirii titlului de Doctor Honoris Causa al Universității „Dunărea de Jos”, Galați, profesorului Eugeniu Coșeriu (Universitatea Tübingen), 25 mai 2001.

– *Eugeniu Coșeriu la 80 de ani: itinerar științific – itinerar de trăire sufletească*, în BPh, II, 2001, 2, p. 13–15, și în LbR, XI, 4–8, 2001, p. 46–47.

– *Nobilul spaniol născut la Bălți*, în RR, VII, 3, 2001, p. 7.

– *Don Eugenio*, în „Antares” (Galați), IV, octombrie–decembrie 2001, p. 3.

– *Pentru ca în Moldova să se mai nască oameni care să nu rămână mereu sub vremuri*, răspuns la ancheta „Modelul Coșeriu – mărturii, interviuri, anchete, recenzii”, în „Contrafort” (Chișinău), X, 10–11, 2003, p. 20–21.

– *Într-o mare familie a casei (In memoriam Eugeniu Coșeriu)*, în RLȘL, 3–4, 2007, p. 135–140.

– *Frazeologie românească din perspectivă romanică: omagiu lui Eugeniu Coșeriu*, la Conferința internațională „Lexic comun/lexic specializat – frazeologie, stilistică, traductologie”, ediția a IV-a, Galați, 15–16 septembrie 2011.

[Iorgu Iordan]

– *Iorgu Iordan. Titluri și lucrări*, București, Editura Litera, 1974, în Cr, IX, 52, 1974, p. 6.

– *Importanța dialectologiei pentru lingvistica romanică și orientări în dialectologia românească*, la Simpozionul „Iorgu Iordan – 100 de ani de la naștere”, noiembrie 1988, comunicare publicată în volumul cu același titlu, Centrul de multiplicare al Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 1990, p. 47–57.

– *Iorgu Iordan: direcții de cercetare în lingvistica românească*, în ALIL, LVI, 2016, p. 33–50.

[Sever Pop]

– *Sever Pop: spațiul regisirii de sine*, în *LbR*, 1995, 6, p. 76–79.

[G. Istrate]

– *Moromeții: momentul psihologic al parimiei și statutul personajelor*, în vol. *Profesorul Gavril Istrate la 70 de ani*, Iași, Centrul de multiplicare al Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1984, p. 151–167.

– *Profesor și îndrumător* [Gavril Istrate la 90 de ani], în *CvL*, CXXXVIII, 2004, 3, p. 91–93.

– „*Cine-și face zid de pace...*”, în „*Historia Universitatis Iassiensis*”, V, 2014, p. 369–373.

[Theofil Simenschy]

– *Theofil Simenschy (1892–1968)*, în *ALIL*, XXXIII, 1992–1993, p. 300–302.

– *Theofil Simenschy: „Ca lumina unei stele îndepărtate”*, în „*Ethos. Revistă de teorie a culturii*”, 8, septembrie 2013, p. 6–8.

[Ariton Vraciu]

– *Ariton Vraciu (1927–1987)*, în *ALIL*, XXXIII, 1992–1993, p. 305–307.

– *Ariton Vraciu: o viziune asupra tracologiei*, comunicare la „Zilele Universității «Alexandru Ioan Cuza»”, Sesiunea de comunicări a Catedrei de Slavistică „Petru Caraman” (26 octombrie 2007).

[Ștefan Cuciureanu]

– *Ștefan Cuciureanu: cultul Italiei*, în vol. *80 anni di italianistica presso l'Università „Al.I. Cuza”, Iași. Atti del Simposio internazionale di Iași (12–13 maggio 2006)*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2006, p. 183–188.

[Const. Ciopraga]

– „*Revanșa*” *exegetului prin arta cuvântului*, în *RLȘL*, 1996, 4, p. 97–103.

– *Substanța și vraja cuvintelor*, în *ALIL*, XLIX–L, 2009–2010, p. 222–226.

[N.A. Ursu]

– „*Adevărul vieții, adevărul operei*”, în *BPh*, XVII, aprilie–iunie 2016, 2, p. 19–22.

[Al. Andriescu]

– „*Să mai poți ceti psaltirea...*”, în vol. *Al. Andriescu – 88*, volum îngrijit de Gabriela Haja, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, p. 79–86.

– *O înscenare: portret prin fabule*, în *ibidem*, p. 87–88.

[Alexandru Zub]

– *Un vechi coleg de la Șendriceni* [acad. Alexandru Zub la 75 de ani], în „Dacia literară”, XX, 5 (86), 2009, p. 8–9.

[Silviu Berejan]

– *Legături de suflet* [acad. Silviu Berejan la 80 de ani], RLȘL, 3–4, 2007, p. 19–21.

[Ion Coteanu]

– *Textele orale în registru dialectal ca bază de date pentru exegeze lingvistice*, în vol. *Ion Coteanu – In memoriam*, Editura Universității din București, 2014, p. 119–136.

[Marius Sala]

– *Marius Sala: perspective ale dialectologiei*, în vol. *Marius Sala. Contemporanul lor, contemporanii lui*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2002, p. 158–162.

– „Nomadismul” românilor: *ariile binare și de tip „coridor” de pe hărțile atlaselor lingvistice românești*, în vol. *Limba română, limbă romanică. Omagiu acad. Marius Sala la împlinirea a 75 de ani*, București, Editura Academiei Române, 2007, p. 145–165 (în colaborare).

[Andrei Avram]

– *Semnificațiile rom. bursă și ipostaza birjă a acestui neologism*, în vol. *Bătrânul înțelept de la Pylos. Volum omagial dedicat lui Andrei Avram la optzeci de ani*, București, Editura Academiei Române, 2012, p. 69–76.

[Anatol Ciobanu]

– *Dicton și slogan*, în vol. *Omagiu profesorului și omului de știință Anatol Ciobanu la 70 de ani*, Chișinău, „CEP USM – 2004”, 2005, p. 277–283.

[Vitalie Marin]

– *La Creangă și pornind de la Creangă. Note stilistice*, în vol. *Omagiu Profesorului Vitalie Marin*, Chișinău, 2001, p. 193–203.

[Vladimir Zagaevski]

– *La un prieten*, în LbR, XVIII, 2008, 7–8, p. 19–20.

[Teofil Teaha]

– *Rigoarea argumentării*, în vol. *Studii de dialectologie, istoria limbii și onomastică. Omagiu Domnului Teofil Teaha*, București, Editura Academiei Române, 2011, p. 37–38.

– *De la atlasul lingvistic național la atlasele regionale: semnificația diferențelor*, în *ibidem*, p. 219–242 (în colaborare).

[Maria Marin]

– *Parimia în oralitate și în textele „dialectale”*, în vol. „Cuvinte potrivite”. *Omagiu Doamnei Maria Marin, la aniversare*, București, Editura Academiei Române, 2013, p. 180–219 (în colaborare).

[Mircea Ciubotaru]

– *Omul angajamentelor respectate* [Mircea Ciubotaru la 65 de ani], în BPh., X, 4, octombrie–decembrie 2009, p. 24–29.

[Vasile Frățilă]

– *Variația lingvistică din perspectiva informatizării atlaselor lingvistice românești*, în vol. *Studia in honorem magistri Vasile Frățilă*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2005, p. 193–211 (în colaborare).

*

– *Eugeniu Coșeriu (27 iulie 1921 – 7 septembrie 2002)*, în RR, VIII, 3, 2002, p. 4 (cf. și BPh, III, 3, 2002, p. 12).

– *Îndoliat omagiu* [In memoriam Eugeniu Coșeriu], în LbR, XII, 10, 2002, p. 7–8.

– *Fără Magistru, o lume mai mult decât săracă...*, în LbR, XII, 10, 2012, p. 15.

– *In memoriam Silviu Berejan*, în RR, 1, 2008, p. 11–13.

– *Silviu Berejan: o conștiință a lingvisticii românești contemporane*, în LbR, XVIII, 9–10, 2008, p. 25–27.

– *Gavril Istrate (23.02.1914 – 30.01.2014): Omagiu, la despărțire*, în CvL, 148, 2, 2014, p. 53–55.

– *Despina Ursu (23 iulie 1930 – 15 aprilie 2015). In memoriam*, în BPh, XVI, 2, 2015, p. 24–25.

– *N.A. Ursu (3 august 1926 – 14 mai 2016): Un redevabil istoric al culturii române vechi și premoderne...*, în Cr, VI, 9 (68), 2016, p. 6.

IV. PUBLICISTICĂ¹

A. În reviste literare și de cultură

1. „Cronica” (Iași)

[1967–1988]: *Firmele!*, II, nr. 1, 1967, p. 10 (la rubrica „Cronica limbii”); *Cadran* [prezentarea Sectorului de limba și literatura română de la Institut für

¹ În această rubrică sunt incluse, selectiv, titluri din publicațiile menționate în continuare. Precizăm faptul că unele din aceste texte reprezintă prima formă a unor articole din viitorul *Dicționar de expresii românești*, după cum reluarea unor texte, după apariția celei de a doua ediții a acestei lucrări (sub titlul *Până-n pânzele albe*), constituie completări și adaosuri din perspectiva unei ediții viitoare, în pregătire.

Romanische Sprachen und Kultur al Academiei Germane de Științe – Berlin], II, 1967, 31, p. 10; cicluri: „Numele lunilor anului” (rubrică lunară), din 5 octombrie 1984 până la 27 septembrie 1985; „Metafore ale vorbirii”; „Patrimoniul cultural național”.

[1990–2002]: *Restabilirea demnității cuvântului*, nr. 1, 1990, p. 6; *Primatul unei îndatoriri de cercetare* [satele dispărute], nr. 3, 1990, p. 3; „*Dacă patruzeci de ani n-am avut biserică, n-am avut nimic*” [sate dispărute din Basarabia], nr. 27, 1991, p. 6; ciclurile „Periscop” și „Dincolo de cuvânt”.

[„Cronica veche”, 2011–2016; selecțiuni]: *Ca la mama acasă!* [diminutive culinare], nr. 8, septembrie 2011, p. 13; *Pensiile, adecă plățile carele cineva le capătă din milă?*, nr. 9, octombrie 2011, p. 8; „*Nume sonore din lumea interlopă...*”, nr. 10, noiembrie 2011, p. 6; *Marin Preda: retorică empirică și riscuri ale celebrității*, nr. 7–8 (18–19), iulie–august 2012, p. 7; *Trebuie să fim versatili, căci veacul înaintează!*, nr. 21, octombrie 2012, p. 6; *O tuse... productivă*, nr. 8 (31), august 2013, p. 4; *O istorie a Moldovei prin numele de familie*, nr. 5 (40), mai 2014, p. 6–7; *Omenescul matematicilor* [aniversare Solomon Marcus], nr. 3 (50), martie 2015, p. 5; *Un redevabil istoric al culturii române vechi și premoderne: N.A. Ursu*, nr. 9 (68), septembrie 2016, p. 6.

2. „Dacia literară” (serie nouă, din 1990), Iași

[Rubrica „Spațiul cuvântului”, 2004–2014]: *Un termen de... rușine și ocară: mioritic*, XV, nr. 1, 2004, p. 31–32; *Frământările de limbă. O proiecție de analiză din perspectiva retoricii empirice* (partea I), XV, nr. 2, 2004, p. 39–40; (partea a II-a), XV, nr. 4, 2004, p. 37–38; *Plagiatul – fișe socio- și psiholingvistice*, XVI, nr. 4 (61), 2005, p. 31–32; *Nobilul spaniol născut la Bălți*, XVII, nr. 2 (65), 2006, p. 13; *Un canonic savant: Timotei Cipariu*, XX, nr. 4 (85), 2009, p. 32–33; *Istoria oamenilor, a culturii și a limbii prin însemnări de pe cărți* [prezentarea vol. IV, cuprinzând documente din perioada 1829–1859, al corpusului *Însemnări de pe manuscrise și cărți vechi din Țara Moldovei*, editat de Ion Caproșu și Elena Chiaburu], XX, nr. 6 (87), 2009, p. 14–15; *Biografii* [Marius Sala, *101 cuvinte moștenite, împrumutate și create*; Rodica Zafiu, *101 cuvinte argotice*], XXII, nr. 2 (95), 2011, p. 84–97; *Philippide restitutus*, XXII, nr. 4 (97), 2011, p. 67–74; *Sever Pop (27 iunie 1901–17 februarie 1961): deșțărarea și spațiul regăsirii de sine*, XXII, nr. 6 (99), 2011, p. 65–70; *Cât o zi de post* [la Antim Ivireanu], XXII, nr. 5–6 (104–105), 2011, p. 6–7; *Ovid Densusianu – între folclor și lingvistica textului*, XXIV, nr. 9–10 (120–121), 2013, p. 116–118; *Parimia ca turnură stilistică*, XXV, nr. 11–12 (122–123), 2014, p. 105–107.

3. „Revista română” (Iași)

[2000–2008, rubrica săptămânală „Expresii ale mentalităților”]: *Mașir de la oala cu știr*, VI, nr. 1, 2000, p. 5; *Muierea, ca muierea*, VI, 2000, nr. 2, p. 8; *Tufele din Veneția*, VI, nr. 3, 2000, p. 5; *Banii jos!*, VI, nr. 4, 2000, p. 5; *Banii... uscați*,

VII, nr. 1, 2001, p. 5; *Pe răboj*, VII, nr. 2, 2001, p. 5; *Ca la un codru verde*, VII, nr. 3, 2001, p. 3; *Pescuitul în ape tulburi*, VIII, nr. 2, 2002, p. 5; *A face un ciubuc*, VIII, nr. 3, 2002, p. 7; *Titluri*, VIII, nr. 4, 2002, p. 7; *Podul de flori s-a... dărâmat?*, IX, nr. 4, 2003, p. 7; *Monitorizarea mass-mediei și ludicul*, X, nr. 2, 2004, p. 7; *Unde, când și cum se mai bate toba?*, X, nr. 3, 2004, p. 7; *Haine nemțești*, XI, nr. 2, 2005, p. 9; *A duce la cucuiata*, XI, nr. 3, 2005, p. 7; *Zăpezile de anțărf*, XI, nr. 4, 2005, p. 7; *Sapientia ludens* [portret Ștefan Cuciureanu], XII, nr. 3, 2006, p. 12–13; *Pateticul necesar* [Grigore Vieru], XIII, nr. 4, 2007, p. 36–37; *Paștele pe plajă*, XIII, nr. 2, 2007, p. 14.

4. „Convorbiri literare” (Iași)

[2002–2003; 2014]: *ÎN paralel? ÎN trist!*, CXXXVI, nr. 6, 2002, p. 132; *Fotbal și semiotică: lei și vulturi, regi și samurai, mono-, bi-, tri- și policolori*, CXXXVI, nr. 7, 2002, p. 133–134; „*Să mai poți ceti Psaltirea*”; CXXXVII, nr. 9, 2003, p. 55–58; *Omagiu, la despărțire* [G. Istrate], CXLVIII, nr. 3, 2014, p. 53–55.

5. „Iașul literar”

[1959–1961; recenzii]: S.K. Ghil, *Șase ani cu Lenin. Șoferul lui Lenin povestește*, X, nr. 2, 1959, p. 123–124; G.I. Sidorov, *Despre sărbătorile, posturile și ritualurile creștine*, XII, nr. 3, 1961, p. 86; Em. Iaroslavski, *Biblia pentru credincioși și necredincioși*, XII, nr. 11, 1961, p. 89–90.

6. „Semn” (Bălți)

[2002–2004]: *Marin Preda dinspre retorică*, V, nr. 4, 2002, p. 36–37 (cf. și în CvL, CXXXVI, nr. 8, 2002, p. 125–126); *Transmutatio boum (și a altora!)*, VI, nr. 1–2, 2003, p. 49–50; „*Cocktailuri*”, VI, nr. 3–4, 2003, p. 51; „*Au cu capul de piatră, au cu piatra de cap*”, VII, nr. 1–2, 2004, p. 58–59; *Ce trece, ce rămâne*, VII, nr. 3–4, 2004, p. 47.

7. „Scriptor” (Iași)

Începând din 2017, la rubrica intitulată „Capul călindar?": *Gerar și făurar*, III, nr. 1–2 (25–26), ianuarie–februarie 2017, p. 113–114; *Mărțișorul ne mai priește?*, III, nr. 3–4 (27–28), martie–aprilie 2017, p. 117–118; *Încântarea și pofta: florar și cireșar*, III, nr. 5–6 (29–30), mai–iunie 2017, p. 133–134; *De la fierbințeli la gustări: „luna lui cuptor” și „luna lui gustar”; dar „măsălar”?*, nr. 7–8 (31–32), iulie–august 2017, p. 100–101; *Tăciunii, culesul viilor și amenințările brumei. Împreună cu falsa numărătoare neologică a ultimelor patru luni ale anului*, nr. 9–10 (33–34), septembrie–octombrie 2017, p. 104–105.

8. În alte periodice:

a) În „Contemporanul” (București): un număr de 16 articole sub genericul „Expresii și mentalități” (din 9 mai până la 12 septembrie 1996);

b) În „Timpul” (Iași): *Un eveniment pentru lumea științifică* [aparitia vol. IX, *Cartea Psalmilor, din Biblia 1688*], IV, nr. 56, iulie–august 2003, p. 19. În seria

nouă a „Timpului – revistă de cultură”, la rubrica „Împotriva derivei” – 30 de articole, tipărite între lunile ianuarie 2014 și noiembrie 2016².

B. În presa cotidiană

1. Articole

– Începând din anul 1997, până la zi, apariția a peste 400 de articole pe tema „discursul jurnalistic și discursul public”, la rubrici săptămânale din cotidianul „Monitorul” (ciclurile „Cuvinte acoperite”, „Transitoria”, „Din vorbă în vorbă”) și din continuatorul acestuia (septembrie 2001), „Ziarul de Iași” („Va să zică”, „Lingvistică pentru toți” și, din nou, „Cuvinte acoperite”).

Selecții: titluri publicate în lunile aprilie – octombrie 2002 în „Ziarul de Iași”: *Paște sau Paști?* (30 aprilie); *Blatul; Paștele și marea; Sacrificarea; Eut(h)anasierea* (10, 13, 21, 28 mai); *Toaletarea porcinelor; „Ingineria”; Tricolorii* (4, 18, 26 iunie); *Ortacii, ceangăi?* (I, II); *Șpaga; Individul* (2, 9, 16, 25 iulie); *Zarva-giui; Ciubucul; Sedilele autorității; Ce trece, ce rămâne* (6, 13, 20, 27 august); *De toate zilele?; Cocktailuri* (3, 10 septembrie); *Cehească; Ne-cuviințe; Fantazie, Ucenicul vrăjitor* (1, 8, 15, 23 octombrie; ultimele două articole pe tema discuțiilor privitoare la inițiativele legislative din epocă privind „protejarea” limbii române).

Între 7 ianuarie 2014 și 31 decembrie 2016, o serie de articole, la rubrica săptămânală „Lingvistică pentru toți”³.

– Între anii 2005 și 2011, publicarea unor articole de explicare a cuvintelor și de cultivare a limbii, de prezentare a unor apariții editoriale și a unor evenimente științifice, în Ziarul „Lumina” (Iași), la rubrica săptămânală „Lumea cuvântului”.

Selecții: titluri publicate în cursul anului 2007: *Glisarea revelionului; „De ce? De mere!”; Ce hram porți* (6, 13, 27 ianuarie); *Yedek; Declinul iedecului; Dragobete, cap de primăvară* (3, 10, 17 februarie); *Ipostaze ale inimii: inima – cord; Predica; Altă inginerie...; Ciubotele roșii* (3, 10, 17, 24 martie); *Vălăritul; Bunul cel rău; Facem maiul?* (14, 21, 28 aprilie); *Muc și sfârce!; În foi de viță; Florar?; Ortacii, iar* (5, 12, 19, 26 mai); *Gol pușcă; Sejur de noapte; Circa și ceva...; Pe lumânare și pe frunte!; Mâna în foc* (2, 9, 16, 23, 30 iunie); *Luleaua neamțului; Cui pe cui...; Asalt la 40°C; Spectacole* (7, 14, 21, 28 iulie); *La Sfântu;*

² Și preluate sub titlul *Împotriva derivei. Volum omagial Stelian Dumitrăcel '80*, realizat de Asociația Studenților Jurnaliști din Iași, redactor: Corina Giurgea, Iași, Editura Adenium, 2017.

³ În curs de publicare sub titlul *Cuvintele, încotro? Lingvistică pentru toate televiziunile*, la Editura Polirom, Iași.

La Piatra (18, 25 august); *Și-n casă...*; *Balamucuri*; *Belarusul și Nederlandul*; *Nederlandul și altele...*; *Euro-de-toate* (1, 8, 15, 22, 29 septembrie); *Familia brumei*; *Expresivitate*; „*Funia la par*” (13, 20, 27 octombrie); *Bobocea*; *Doar Anastasia?*; *Inițiale rezervate* (3, 17, 24 noiembrie); *Se mai ține Andrei, cap de iarnă?*; *Strada Aleea*; *A nu avea niciun Dumnezeu* (3, 12, 19 decembrie).

Titluri publicate în perioada ianuarie – aprilie 2008 (selectiv): *Măritișul*; *Tocana din limbi*; *Barză și mazăre* (16, 23, 30 ianuarie); *Botoșăneană*; *Luna mărișorului* (6, 27 februarie); *Babele din calendar*; *Traista-n băț*; *Carcera și pompierii* (5, 12, 26 martie); *Summit-ul*; *Datul prin băț*; *După Florii*; *A lua Paști* (9, 16, 23, 30 aprilie); în anul 2009: *Limbă și scriptură* (20 mai), respectiv *Canonicul savant Timotei Cipariu* (27 mai), pornind de la monografia *Timotei Cipariu – lingvist și filolog*, semnată de Carmen-Gabriela Pamfil, apărută la Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”; între 1 iulie și 30 septembrie, trei articole consacrate apariției celui de al IV-lea volum din seria *Însemnări de pe manuscrise și cărți vechi din Țara Moldovei*, Iași, „Demiurg” (ed. I. Caproșu și E. Chiaburu), iar altul de prezentare a vol. *Dictionarium valachico-latinum* („Anonymus Caransebesiensis”), editat de Gheorghe Chivu, București, Editura Academiei Române; în anul 2010, dintre articolele de la rubrica săptămânală citată, un text consacrat reeditării vol. *Limba română literară. Studii și articole*, la împlinirea, de către prof. dr. docent G. Istrate, a vârstei de 96 de ani; două articole de prezentare a problemelor limbii române (literare) din secolul al XVIII-lea, pe baza volumului I (pentru perioada 1763–1784) din colecția „Sămile Vistieriei Țării Moldovei”, editat de Ioan Caproșu; prezentarea vol. *Ești COOL și dacă vorbești corect*, cu preocupări de cultivare a limbii, publicat de cercetători de la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” (coord. Rodica Zafiu); două texte, intitulate *Un tezaur* (5 mai) și *Ex-* (12 mai), de prezentare a volumului cuprinzând articolele din partea a doua a literei *E* din *Dicționarul limbii române (es–ezredeș)*, redactat de membrii colectivului de lexicografie de la Institutul de Filologie Română „Al. Philippide”, apărut la Editura Academiei Române; prezentarea volumului *Dicționar cu distihuri*, publicat de Adrian Voica; analiza, în trei articole, a *Dicționarului bilingv de termeni religioși ortodocși* (român–francez și francez–român) publicat de Felicia Dumas, respectiv a volumului *Din meditațiile câinelui Jar*, semnat de Al. Andriescu; alte prezentări de cărți: *Distincția culturii* (Alexandru Philippide, *Istoria limbii române*, ediție îngrijită de Carmen-Gabriela Pamfil și Luminița Botoșineanu); *Un nou Creangă* (Eugen Simion, *Ion Creangă. cruzimile unui moralist jovial*); *Influența culturii grecești* (Marius Alexianu, Roxana Curcă, *Cuvinte grecești universale*); prezentarea Colocviului internațional cu caracter aniversar „Eugeniu Coșeriu – 90 de ani de la naștere” (Iași–Bălți, 27–29 iulie 2011).

– În alte cotidiene:

În cadrul proiectului „Limba noastră-i o comoară” a „Jurnalului național”, sub titlul de rubrică „Nuca-n perete”: *Eleva România* (4 aprilie 2006, p. 8); *Vițadevie* (6 aprilie 2006, p. 8); *Încadrarea lingvistică* (8 aprilie 2006, p. 6); *Podul giruetă* (12 aprilie 2006, p. 8).

2. Prezențe în presă prin interviuri, comentarii, consultații

– Sub titlul de pagină „Limba de lemn» anihilează exercițiul gândirii”, interviu titrat *Toți suntem potențiale victime ale limbii de lemn*, în „Evenimentul” (Iași), 19 aprilie 2000, p. 10 (consemnat de Rosana Heinisch).

– Sub titlul de pagină „S.O.S. limba română”, interviu titrat *Adaptarea mesajului la receptor și la împrejurarea în care are loc comunicarea este esențială pentru cultivarea limbii*, *ibidem*, 28 iunie 2000, p. 10 (consemnat de Rosana Heinisch).

– Sub titlul de pagină „Un stuchit de peste Prut”, interviu în legătură cu *Dicționarul moldovenesc-românesc* al lui Vasile Stati; în „Jeșeanul”, nr. 74, 11–17 august 2003, p. 9; intervenția, pe baza reluării textului într-un periodic cu difuzare națională, a fost „viguros” combătută de dr. Ananii Grosul, în „Moldova suverană” (Chișinău), nr. 149, 26 august 2003, p. 3.

– *Lingviștii nu sunt gardieni care urmăresc greșeli și le împușcă*, pe marginea rezultatelor monitorizărilor curente privind utilizarea limbii române în *mass-media*, în „Evenimentul zilei” (București), nr. 3670, 12 martie 2004, p. 17.

– Comentarii de consultant la reportajul [despre numele romilor] *Iliescu, Hagi și Gigi-Becali, frați de sânge în Murgeni*, publicat de Liviu Iolu, în „Evenimentul zilei”, XII, nr. 4063, 15 aprilie 2005, p. 9.

– *Orice societate care se respectă face politică lingvistică*, în „Opinia studentescă” (Iași), nr. 240, 21–27 noiembrie 2005, p. 8–9 (interviu consemnat de Dana Balan).

– Sub titlul de pagină „Cum se scrie și se vorbește noua limbă română”, în „Lumina” (Iași), 25 februarie 2006 (la apariția ediției din 2005 a DOOM), p. 8 (interviu consemnat de Oana Rusu).

– Prezentare, *Stelian Dumistrăcel – cercetătorul*, sub titlul de pagină „Cine este ieșeanul anului?” (nominalizare pentru concurs), în „Jeșeanul”, 18–26 decembrie 2006, p. 5.

– Considerații în legătură cu „limba moldovenească”, sub titlul *Etichete româno-moldovenești* (consemnate de Andrei Udișteanu), în „Evenimentul zilei”, 1 septembrie 2007, p. 5.

– Observații asupra originii antroponimelor, sub titlul *Nume de persoane publice ieșene* (consemnate de Marius Sidoriuc), în „Ziua de Iași”, 24 septembrie 2007.

– Comentarea primelor afișe și sloganuri ale candidaților la alegerile locale din Iași, sub titlul *Runda I: bătălia afișelor*, în „7 Est” (Iași), 4 mai 2008 (interviu consemnat de Iulian Moftescu).

– Participant la emisiunea TVR Iași având ca temă greșelile de limbă din *mass-media* și eficacitatea măsurilor luate de Consiliul Național al Audiovizualului, cu sprijinul Institutului de Lingvistică „I. Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române, pentru înlăturarea lor (7 iulie 2008).

– În perioada septembrie–decembrie 2008, colaborator la emisiunea săptămânală „Din vorbă în vorbă”, a postului de radio „Nord-Est FM”.

– *Sloganul în campania electorală*, interviu la canalul „Iași TV Life” (9 iunie 2009). – În cadrul emisiunii „TELE... Viziunea mea”, TVR 3 a difuzat, pe data de 13 iunie 2009, un film-portret (de 45 min.) consacrat prof. univ. dr. Stelian Dumistrăcel, intitulat „Din vorbă în vorbă cu profesorul...”.

– Rubrică săptămânală de cultivare a limbii intitulată „Din vorbă în vorbă”, la TVR Iași, între 7 iulie 2009 și 28 mai 2010.

– Participarea (împreună cu dr. Remus Zăstroiu) la emisiunea TVR Iași, de pe data de 12 iunie 2010, consacrată dimensiunii culturale a Universității din Iași până la cel de al Doilea Război Mondial, în cadrul ciclului „Alma Mater Iassiensis”, realizat de prof. univ. dr. Gheorghe Iacob, dedicat sărbătoririi a „150 de ani de existență modernă a Universității «Alexandru Ioan Cuza»”. Convorbirile au fost publicate în vol. *Istoria Universității din Iași povestită la TVR*, editor: Gheorghe Iacob, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015, p. 297–313.

– *Nimic nu se compară cu plăcerea citirii unei cărți*, în Ziarul „Lumina”, 18 iunie 2010, p. 13 (interviu realizat de Oana Nistor).

– *Gavril Istrate, profesor și îndrumător*, în cadrul „Prelecțiilor Junimii”, serie nouă (ședința a X-a), la Muzeul Literaturii Române, Iași, 25 februarie 2011.

